

GÖMÖRI GYÖRGY

Kövecses

*Végig gugliztam a Vág völgyét, de Kövecsest
sehol sem találtam, bár egykor ott lehetett
Vágsellye fölött, Sopornya közelében. Ez az udvar-
ház mintegy sziget volt a harmincas évek komoran
háborgó szennyos tengerében. Az ifjú Leigh Fermor
már a náci csizmacsattogásból érkezett, s íme:
amikor betoppant Kövecsesre, Schey Tibor báró
éppen Proust egy körmondatával küszködött. Elegáns
angolsággal üdvözölte a vándort, aki aztán
csakhamar mint atyai barátját zárta szívébe
ezt a túlművelt, régről maradt urat.
Pár nap múlva egy zacskó dohánnyal
és egy kis Hölderlin kötetel zsebében távozott
Fermor Kövecsesről, amit sobasem felejtett el,
bár sokféle hánytá-vetette a sors Krétától Jamaicáig.
A báró pedig az Anschluss után Svájcba költözött,
de még elég sokáig álmodott az idilli Kövecsesről.*

Szovjet börtönlakó mondja 1938-ban

*A zárkában kicsit sokan vagyunk:
tíz ember helyett úgy harmincöt körül.
Fullasztó hőség, szörnyű kübliszag.
Poloskateljes éjszakák – reggelre
száz sebből vérzik a mocskos zárkafal.
A legrosszabb azokat hallgatni, akik egyre
csak azt hajtogatják: ők véletlenül
kerültek ide. Vagyis hát: vétlenül.
Pedig nem kell hozzá kínvallatás, hogy tudjuk:
mindenki bűnös. (A műveltebb rabok
olvasták Szent Ágostont.) Jobb tehát
minden „objektíve létező” bűnt bevallani, talán
megússzuk 5-10 évvel; de nem szabad
beismerni képtelen vádakat, hisz nem készülhetett
mindenki Vezérgyilkosságra és nem lehet
valaki egyszerre elhajló jobb- és baloldalon.*